

גמרא: המקור לתפילה מתוך הכנעה

מנא ה"מ? א"ר אלעזר דאמר קרא: "וְהִיא מֵרַת נֶפֶשׁ". - ממאי? דילמא חנה שאני, דהות מרירא לבא טובא!?

שואלת הגמ': מנין לנו הדבר, שצריך להתפלל מתוך הכנעה?
משיב רבי אלעזר (בן פדת): למדנו זאת מחנה, כמו שכתוב: "וְהִיא מֵרַת נֶפֶשׁ וְתַתְּפִלֵּל עַל יְהוָה וּבָכָה תִּבְכֶּה". [שמואל א: א.], כלומר: "מֵרַת נֶפֶשׁ", זה הכנעה.
תמיהת הגמ': מי אמר שזו ראייה? אולי חנה מכיון שלא היה לה ילדים וליבה מר עליה, לכן התפללה מתוך הכנעה, אבל שאר בני אדם אינם חייבים להתפלל מתוך הכנעה!?

יראת דוד המלך

אלא א"ר יוסי בר' חנינא, מהכא: "וַיֵּאָנֵי בְּרַב חֶסְדֵךָ אָבוּא בֵיתֵךָ אֲשַׁתְּחֹה אֶל הַיְכָל קְדֻשֶׁךָ בִּירְאָתֵךָ" [מתוך יראה] - ממאי? דילמא דוד שאני דהוה מצער נפשיה ברחמי טובא!?

אחרי שהגמ' דחתה את הלימוד מחנה, **אומר רבי יוסי:** נלמד מדוד המלך, שאמר: "וַיֵּאָנֵי בְּרַב חֶסְדֵךָ, אָבוּא בֵיתֵךָ, אֲשַׁתְּחֹה אֶל הַיְכָל קְדֻשֶׁךָ בִּירְאָתֵךָ". [תהלים ה, ח] כלומר: דוד הקדים לתפילתו יראה, וזו הכנעה.
תמיהת הגמ': מי אמר שזו ראייה? אולי דוד המלך שהיה רגיל להרבות בתפילה יותר מכולם, לכן הוא התפלל מתוך הכנעה, אבל שאר בני אדם, אינם חייבים להתפלל מתוך יראה והכנעה!?

הדרת בגדים בתפילה

אלא אמר ר' יהושע בן לוי, מהכא: "הַשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהִדְרַת קִדְשׁ", אל תקרי בְּהִדְרַת אלא בחרדת. - ממאי? דילמא לעולם אימא לך הִדְרַת ממש, כי הא דרב יהודה הוה מציינ נפשיה [מקשט עצמו בבגדיו] והדר מצלי!?

אחרי שהגמ' דחתה את הלימוד מדוד המלך, **אומר רבי יהושע בן לוי,** מכאן נלמד: "הָבֵוּ לַיהוָה פְּבוּד שְׂמוֹ, הַשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהִדְרַת קִדְשׁ". [תהלים כט, ב] כלומר: כשבאים להשתחוות (להתפלל), צריך לבוא "בְּהִדְרַת קִדְשׁ", ודורש ריב"ל: אל תקרא בפסוק "בְּהִדְרַת קִדְשׁ" אלא "בחרדת קודש" כלומר בהכנעה.
תמיהת הגמ': מי אמר שזו ראייה? אולי מה שכתוב "בְּהִדְרַת קִדְשׁ", זה כפשוטו, הכוונה להתפלל בבגדים מהודרים ממש! והראיה מרב יהודה (בר יחזקאל), שלפני התפילה היה לובש בגדים מהודרים ואחר כך מתפלל!?

